

Практическая значимость состоит в том, что определено воздействие геополитической обстановки для формирования туристических потоков; в оценке геополитических аспектов развития туризма на территории Украины.

Ключевые слова: геополитика, геополитическая концепция, геополитическая обстановка, научная геополитика, прикладная геополитика, геопространство, международный туризм, региональная интеграция, центры мирового хозяйства.

SUMMARY

GEOPOLITICAL PROCESSES KEY ASPECTS IN THE SPHERE OF TOURISM

Actuality. Scientific research has been preconditioned by the growing influence of geopolitical processes on international tourist activity development. These processes require improvement and forming of new approaches by state power, taking into account geopolitical interests and influence on tourism business. Actuality is proven by the need to optimize the state creative processes, public transformation and systematization of foreign-policy mechanism of world powers which require clear perspective vision of their role and place in the modern world. Much attention has been paid to the dynamic analysis of co-operating with an international environment, forming clear geopolitical strategy on a prospect. For today influence of military conflict in east of Ukraine, the streams of welcoming tourism are presented only in the context of economic losses estimation. Accordingly, estimation of spatial structure of tourist streams in Ukraine, in the context of geopolitical situation and international policy, there is an urgent need for development of actual scientific theory and practical task.

Purpose. The purpose of the article is the estimation of modern geopolitical processes in the field of tourism activity. Tourism directly influences single outer space of streams, forming the world network of tourism streams, the spatial structure which represent geopolitical international progress trends.

Methodology. There have been used the methods of theoretical and methodological analysis, focusing on geopolitics, scientific works by scientists in a particular sphere. In the process of research the scientific methods of cognition have been used: method of theoretical generalization, system analysis and synthesis, along with statistical analysis. On the basis of the methods used attention has been accented on the system of geopolitical researches categories; to the estimation of scientific and practical geopolitics; geopolitical conceptions. The informative base of research are magazines; monographs and scientific publications of foreign and domestic scientists; Internet; results of own researches.

Results. During research the spectrum of geopolitical problems has been analysed; as well as types of geopolitics in the field of tourism; the value of geopolitical situation in tourism streams forming; features of geopolitical position of Ukraine and forming of geopolitical policy.

The scientific novelty of research is explained by generalization of the relevant informative materials, estimation of the world future geopolitical structure tendencies.

Practicality consists in the possibility to influence the geopolitical situation while forming tourism streams; to evaluate geopolitical aspects of tourism development on territory of Ukraine.

Key words: geopolitics, geopolitical conception, geopolitical situation, scientific geopolitics, applied geopolitics, geospatial map, international tourism, regional integration, centers of world economy.

УДК 911.3

ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

МАТВІЙЧУК Л.Ю., ЛЕПКИЙ М.І., КОСТЕНКО С.А.

Луцький національний технічний університет,
Мукачівський державний університет

На сьогодні актуальним питанням є дослідження туристичного маршруту як попередньо спланованого туристами або суб'єктом туристичної діяльності шляху туристичної подорожі, що характеризується визначеним порядком пересування туристів через певні географічні пункти. Прокладання туристичних маршрутів потрібно здійснювати територіями, що містять привабливі з погляду природної, історичної, культурної, етнографічної та архітектурної цінності туристські об'єкти з врахуванням комплексу вимог. Також актуальним завданням є створення та ведення кадастру туристично-рекреаційних ресурсів, створення геоінформаційних систем туристичного призначення - ГІС туристичної інфраструктури на різних рівнях (національному, регіональному, місцевому), ГІС для туристичних центрів, курортів, окремих туристичних об'єктів чи маршрутів, туристичної інфраструктури автомагістралей, великих міст тощо.

Моніторинг рекреаційно-туристичних територій, особливо навколо курортів державного і місцевого значення, контроль за використанням природних лікувальних ресурсів та забудовою всередині курортних зон засобами ГІС і дистанційного зондування сьогодні є також невирішеним та надзвичайно актуальним завданням.

***Мета.** Метою статті є дослідити основні складові при організації туристичних маршрутів та шляхи їх модернізації та вдосконалення за допомогою новітніх сучасних ГІС технологій.*

***Методологія.** Теоретико-методологічною основою дослідження виступають положення вчень щодо розробки та вдосконалення туристичних маршрутів, наукові праці учених у даній сфері дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові методи пізнання: метод теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу, статистичний. На основі пошуково-дослідницьких та картографічних методів акцентується увага на новітніх розробках при розробці та прокладанні туристичних маршрутів.*

***Результати.** У ході дослідження увага приділялась оцінці класифікації туристичних маршрутів; проаналізовано узагальнену методику логістичної розробки туру; застосування геоінформаційних систем та технологій у туристичній галузі при прокладанні туристичних маршрутів; основні заходи щодо вдосконалення системи розробки та модернізації туристичних маршрутів.*

***Наукова новизна.** Полягає в тому, що на основі узагальнення прикладного матеріалу даються пропозиції щодо застосування новітніх технологій в туристичній сфері при розробці та прокладанні туристичних маршрутів.*

***Практична значимість** зумовлюється в тому, що досліджено різні види туристичних маршрутів, умови їх розробки, прокладання та вдосконалення за допомогою новітніх ГІС технологій.*

***Ключові слова:** туристичний маршрут; види маршрутів; класифікація туристичних маршрутів; методика розробки туристичного маршруту; прокладання туристичних маршрутів; геоінформаційні технології; картографування туристичних маршрутів; тематичні карти маршрутів.*

Згідно чинної в Україні нормативної документації туристичний маршрут визначається як попередньо намічений шлях туристичної подорожі (екскурсії, походу), що характеризується визначеним напрямком пересування туристів через географічні пункти.

Щоб звести до мінімуму втручання відвідувачів в природні процеси, створюють також мережу еколого-та науково-пізнавальних стежок. Вони з'єднують найцікавіші в науковому природоохоронному та естетичному аспектах об'єкти природи, характеризуються інформативністю, а оригінально оформлені стенди та ландшафти на маршрутах своєрідно подають необхідний для кожного відвідувача стежки мінімум знань про природу.

Важливим аспектом туристичної галузі є інженерне обґрунтування та проектування нових туристичних маршрутів і рекреаційних зон. Особливо актуальною є підготовка фахівців, що проводитимуть інженерний аналіз та оцінювання природно-територіальних ресурсів для туристично-рекреаційного освоєння територій, зокрема геодезичне та картографічне забезпечення вибору місця та будівництва туристичних і готельних комплексів на базі системи автоматизованого проектування та ГІС-технологій. Аналізуючи стан та враховуючи просторовий аспект туризму, дуже перспективним та актуальним є створення і застосування сучасних Web-ГІС систем та технологій, зокрема Національного туристичного Web-порталу, туристичних Web-сайтів у регіонах, Web-сторінок туристичних об'єктів тощо, які сьогодні лише починають впроваджувати.

Об'єкти та методи дослідження.

Протягом останніх років геоінформаційні технології використовуються менеджерами туризму для розв'язання задач відображення туристичної привабливості регіону або окремих туристичних чи екскурсійних маршрутів, аналізу різних аспектів розвитку області в окремих регіонах або державах, оптимізації фінансових і трудових ресурсів, які задіяні в туристично-рекреаційній сфері, мінімізації ризику для життя, здоров'я людей або навколишнього середовища тощо.

Серед науковців і практиків туристичної галузі туристичний маршрут частіше розглядається як "напрямок переміщення туристів". Зазначеної точки зору дотримуються українські фахівці В. Кифяк, О. Любіцева, Г. Михайліченко та інші.

За рекомендаціями Любіцевої О. О., розробка туристичного маршруту включає такі етапи: вибір пунктів маршруту, ієрархізація цих пунктів, вибір пунктів початку та закінчення маршруту, після чого проводиться розробка схеми маршруту та його оптимізація. Розробка схеми маршруту та його програмне забезпечення є нерозривно пов'язаними паралельними процесами. Розрахунок вартості туру ґрунтується на проведених організаційно-технічних заходах з пошуку партнерів та укладених з ними угод.

При виборі пунктів маршруту важливо умовою є вивчення району подорожі. Воно охоплює ознайомлення з літературою, картографічним матеріалом, соціологічними дослідженнями.

До розробки методів конструювання туристичних маршрутів, окрім Любіцевої О.О., зверталися також і інші вчені. Роботи вітчизняних та іноземних науковців В. Кицяк, Г. Михайліченко, Кобзова С.М., В. McKercher, T. Ratz, L. Puczo, E. Chiaf, M. Pezzagno, присвячені проектуванню туристичного продукту.

Постановка завдання. Метою статті є дослідити основні складові при організації туристичних маршрутів та шляхи їх модернізації та вдосконалення за допомогою новітніх сучасних ГІС технологій. Для вирішення поставленої мети розв'язують такі завдання: оцінити основні види туристичних маршрутів; проаналізувати класифікацію туристичних маршрутів; дослідити методику логістичної розробки туру; вироблення пропозицій щодо розробки, прокладання, модернізації туристичних маршрутів за допомогою новітніх ГІС технологій.

Результати та їх обговорення.

В основі класифікації туристичних маршрутів лежать класифікація турів. О.О. Любіцева визначає такі ознаки класифікації маршрутів, як мета подорожі, вид пересування, сезонність, тривалість, контингент і форма. Відповідно залежно від мети подорожі маршрути поділяють на: а) пізнавальні; б) рекреаційні; в) курортно-пізнавальні; г) спортивні; д) наукові; е) релігійні тощо.

За видами пересування розрізняють такі туристичні маршрути: а) пішохідні; б) кінні; в) велосипедні; г) мотоциклетні; д) автомобільні; е) залізничні; ж) авіаційні; з) круїзні (морські та річкові); з) космічні (ракетні). Залежно від сезонності вирізняють: а) цілорічні маршрути; б) сезонні; в) декілька сезонні. За ознакою тривалості туристичні маршрути поділяються на: а) уїкендові (1-2 доби); б) короткотермінові (тиждень); в) середньотермінові (2-3 тижні); г) тривалі (місяць - декілька місяців); д) кругосвітні. За контингентом маршрути бувають: а) шкільні; б) молодіжні; в) сімейні; г) для дорослих; д) осіб зрілого віку; е) професійно-орієнтовані; є) конфесійно-орієнтовані. За формою розрізняють: а) лінійні; б) кільцеві; в) радіальні; г) комбіновані туристичні маршрути [6].

Останній поділ для логістики туризму особливо цікавий, оскільки за ним установлюють трасу туристичного маршруту, тобто визначають шлях руху туристів на певній території, який позначений переліком усіх географічних пунктів та місць, що послідовно відвідують туристи під час подорожі, та вказівкою видів транспорту, що використовує туристична група для пересування, а також пунктами зупинок (перебувань) на маршруті. Початковою та кінцевою точками маршруту є пункти початку та закінчення подорожі. Початок маршруту - це місце надання тургрупі першої логістичної послуги, про що зазначено в договорі; завершення - місце надання останньої туристичної послуги.

Лінійний маршрут - шлях руху туристів, коли його початок і закінчення відбуваються в різних географічних пунктах перебування, наприклад, Київ - Львів.

Кільцевий маршрут - шлях руху тургрупи, коли його початок та закінчення відбуваються в одному географічному пункті перебування, наприклад, тур "Америка" (Нью-Йорк - Вашингтон - Атлантик-Сіті - Філадельфія - Нью-Йорк), "Гетьманські столиці України" (Київ - Чигирин - Батурин - Глухів - Київ) або нещодавно розроблений тур "Золотий вінок Київщини" (Київ - Трипілля - Ржищів - Улянки - Канів - Переяслав-Хмельницький - Київ).

Комбінований маршрут - шлях руху тургрупи, до якого належать складові лінійного, кільцевого та радіального маршрутів у тій або іншій комбінації. Під час руху за маршрутом можна використовувати різноманітні транспортні засоби, що називаються внутрішньо маршрутними [4, с.7].

Класифікація туристичних шляхів (маршрутів) приводиться в залежності від:

1) території по якій вони прокладені - далекобіжні (міжнародні, національні, регіональні), ближні, місцеві;

2) засобу пересування - пішохідні, велосипедні, лижні, водні, кінні, комбіновані;

3) тривалості - короткотермінові, багатоденні;

4) мети подорожі (призначення) - навчальні, пізнавальні (екскурсійні, красназавчі, екологічні), оздоровчі (рекреаційні), спортивні, екстремальні тощо.

Узагальнена методика логістичної розробки туру охоплює такі етапи.

Вибір пунктів маршруту. Критерієм такого вибору є атрактивність об'єктів показу з метою задоволення цілі подорожі, а також можливість забезпечити різноманітність програми перебування в певному населеному пункті та його транспортну доступність, надати послуги гостинності. Атрактивність об'єкта в туристичній практиці визначають як сукупність естетичної цінності й обсягу інформації про туристичний ресурс.

Ієрархізація попередньо обраних пунктів. Коли за результатами оцінювання рівня атрактивності туристичних об'єктів, рівня гостинності та транспортної доступності визначають: пункти дислокації туристів із тривалим програмним забезпеченням та екскурсійні пункти.

Вибір початкового та кінцевого пунктів маршруту. Здійснюють за показником, насамперед, транспортної доступності, тобто пов'язаності з місцем постійного проживання туристів у зоні дії туроператора.

Розробка схеми маршруту. Залежить від обраної форми маршруту. Вибір пунктів маршруту узгоджують із програмою туру відповідно до виду туризму, термінів подорожі, класу обслуговування. Вибір схеми маршруту значно залежить від транспортної системи з урахуванням таких її характеристик, як:

конфігурація транспортної мережі; її густота; технічний стан транспортних шляхів; рівень розвитку окремих видів транспорту; надійності та безпеки транспортних операцій. Найпоширеніший варіант у процесі складання схеми маршруту, коли за обмежений термін за потреби мінімізації витрат часу на переміщення між основними пунктами маршруту необхідно забезпечити максимально можливу інформативність подорожі, тобто охопити якнайбільше об'єктів огляду з метою досягнення пізнавальної теми туру.

Такий варіант називається "*Завдання комівояжера*". Його сутність полягає у визначенні кільцевого маршруту, що починається в першій точці маршруту, проходить лише один раз через головні пункти маршруту та закінчується у вихідному пункті. Кількість можливих варіантів кільцевих маршрутів, навіть за невеликої кількості їх пунктів, є дуже значною. Наприклад, для десяти пунктів можна сформувати 362 880 варіантів маршрутів. Таке завдання не вирішується шляхом перебирання всієї множини можливих маршрутів, а аналітичного методу розв'язання цієї проблеми нині ще не знайшли.

Тому на практиці для визначення оптимального кільцевого маршруту використовують метод найкоротшої з'єднувальної мережі. Це мережа шляхів, що з'єднує декілька пунктів та має найменшу довжину. Її будують таким чином: а) обирають два пункти з найменшою відстанню між ними; б) у кожному наступному випадку додають ланку з найменшою довжиною, приєднання якої довше обраних ланок не утворює замкнутого контуру; в) найкоротша мережа, що поєднує n пунктів, матиме $n - 1$ ланок. Як всі пункти маршруту об'єднати у найкоротшу з'єднувальну мережу, на ній обирають кільцевий маршрут. Формувати маршрути слід з пункту найвіддаленішого від початкової точки. Потім обирають три пункти з найбільшими сумарними відстанями, які включають у вихідний маршрут. До нього додають пункт, що має найбільшу сумарну відстань із тих, що залишились. З метою встановлення черговості відвідання пункту туристами варто ставити його між кожною парою пунктів початкового маршруту.

Оптимізація маршруту. Полягає у врахуванні об'єктивних і суб'єктивних обмежень туру. Перші визначаються умовами сегментації ринку, другі - можливостями туроператора. Зокрема, до них належать: часові обмеження (терміни подорожі) та економічні (конкурентність ринку та вартість туру).

Програмне забезпечення туру. Має відповідати меті подорожі. Також у програмі туру потрібно враховувати сезон подорожі (зимові/літні тури) та характер туру (маршрутно-стаціонарний чи маршрутно-транспортний). У процесі розробки програми зважають на нормативні витрати часу: а) поселення (включаючи транспортування); б) харчування; в) екскурсійне обслуговування; г) заходи дозвілля; д) транспортування між головними пунктами маршруту, коли туристам слід забезпечити відпочинок. Програма має бути варіативною, тобто передбачати екскурсії вільного вибору туристів та інші форми вільної реалізації дозвілля.

Організаційно-технічні заходи із забезпечення туру. До яких належать укладання угод із виробниками відповідних послуг, що є результатом ринкової діяльності турфірми. Такі заходи поділяються за:

масштабом: міжнародні та внутрішні;

- спрямуванням: угоди між ринковими суб'єктами та споживачами турпродукту;

- терміном дії: довготермінові й кореспондентські (до одного року).

Особливо важливе значення має угода між турфірмою і туристом, яка охоплює такі пункти: а) предмет угоди; б) термін подорожі; в) умови подорожі з переліком оплачених послуг; г) умови компенсації за ненадані послуги та моральні збитки; д) штрафні санкції стосовно споживача за порушення умов договору; е) порядок перетину кордону; є) перелік документів, наданих туристу; ж) порядок вирішення суперечок; з) загальна вартість туру [5].

Під час розробки схем маршрутів та їх оптимізації застосовують математичний апарат теорії графів, тобто графоаналітичні методи. Головне завдання при цьому полягає у побудові графу логістичної організації турпродукту (туру). Щодо логістики туризму, то вершини графу можуть відображати: а) різну атрактивність туристичних об'єктів (ресурсів); б) місткість і клас готельної бази (в балах).

Інструкція зі знакування туристських шляхів (маршрутів) встановлює: порядок організації і проведення знакувальних робіт, класифікацію знаків, які служать для орієнтації туристів на туристських шляхах під час їх подорожей за визначеними маршрутами (крім спортивних), вимоги до виготовлення знаків, а також правила та порядок їх розміщення.

Знакування туристських шляхів (маршрутів) проводять з метою підвищення інформативності та безпеки туристів, з урахуванням вимог чинних нормативно-правових актів та цієї інструкції. Інструкцію розроблено відповідно до: Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про туризм"(№1282 – IV) від 18.11.2003; Програми розбудови туристичної інфраструктури за напрямками національної мережі міжнародних транспортних коридорів та основних транспортних магістралей до 2020 року; Державного стандарту України 4100-2002 "Знаки дорожні. Загальні технічні умови. Правила застосування"; Державного стандарту України 3587-97 "Автомобільні дороги, вулиці та залізничні переїзди. Вимоги до експлуатаційного стану"; міждержавного стандарту ГОСТ 28681.1-95 "Туристско - екскурсійне обслуговування. Проектирование туристских услуг".

Прокладання туристичних маршрутів потрібно здійснювати шляхами (територіями), що містять привабливі з погляду природної, історичної, культурної, етнографічної та архітектурної цінності туристські об'єкти з врахуванням наступних вимог:

- 1) маршрути прокладаються, як правило, вже існуючою мережею шляхів, уникаючи доріг із значним дорожнім рухом;
- 2) кінні та веломаршрути рекомендовано прокладати бічними дорогами, а пішохідні – дорогами та стежками без твердого покриття, окрім проходження їх через населені пункти;
- 3) слід уникати проходження нового шляху з шляхами інших форм пересування на тривалому відтинку з метою забезпечення безпеки інших учасників руху;
- 4) пішохідні шляхи, якими здійснюється велосипедний рух, та лижні шляхи повинні мати ширину шляху не менше 1,5 м;
- 5) необхідно враховувати можливості ночівлі туристів у відведених для цього місцях та наявних засобах розміщення;
- 6) початкові, проміжні та кінцеві пункти шляхів повинні бути максимально наближені до зупинок громадських видів транспорту;
- 7) прогулянкові маршрути можуть бути кільцевими або радіальними з протяжністю, не більше: для пішохідних та лижних маршрутів – 10 км, кінних та веломаршрутів – 20 км;
- 8) шляхи не повинні пролягати територіями, які є потенційно небезпечними для туристів: де можливі зсуви, обвали, лавини, через болота, річкові пороги тощо.
- 9) слід враховувати можливість профілактичних, ремонтних, будівельних робіт власниками доріг чи об'єктів у районі прокладання нового шляху.

Прийнята Постанова КМУ від 12 травня 2004 р. № 612 «Про затвердження Програми розбудови туристичної інфраструктури за напрямками національної мережі міжнародних транспортних коридорів та основних транспортних магістралей». **У межах Програми передбачається забезпечити:**

- ✓ надання всіх необхідних туристичних послуг з дотриманням високих стандартів якості, оперативності та безпеки;
- ✓ визначення туристичних маршрутів, послідовності їх облаштування на підставі тенденцій розвитку туризму і прогнозних оцінок туристичних потоків у країні та регіонах, а також перспективних об'єктів туристичних відвідувань;
- ✓ організацію зручних транспортних стиків, упорядкування існуючих та створення нових туристичних маршрутів, у тому числі із забезпеченням комбінованого транспортного сполучення;
- ✓ удосконалення нормативно-правової бази у сфері туризму та гармонізацію її з міжнародними вимогами;
- ✓ установлення об'єктам туристичної інфраструктури категорій якості та рівня обслуговування, розроблення державних стандартів щодо облаштування туристичних маршрутів і об'єктів туристичних відвідувань;
- ✓ розроблення комплексної схеми розташування туристичних маршрутів, об'єктів туристичних відвідувань і туристичної інфраструктури, а також типових проектів об'єктів туристичної інфраструктури;
- ✓ проведення інвентаризації об'єктів туристичних відвідувань і туристичної інфраструктури щодо відповідності державним стандартам та комплексній схемі розташування туристичних маршрутів, об'єктів туристичних відвідувань і туристичної інфраструктури;
- ✓ створення безпечних умов для відвідування країни, об'єктів туристичної інфраструктури, ритмічного пересування туристичними маршрутами.

Застосування геоінформаційних систем та технологій у туристичній галузі має на меті автоматизацію процесу створення туристичного продукту, зокрема: швидкий пошук необхідної інформації; оптимізація маршруту та відпрацювання особливості орієнтування за способом пересування в різних видах туризму; розрахунок відстаней і термінів за маршрутом, тобто допомога в розробленні програми туру або екскурсії; пошук ділянок для проведення спортивних змагань, квестів, зльотів, розташування таборів тощо; впровадження сучасних транспортних інформаційних та навігаційних систем, зокрема супутникових засобів ідентифікації місцезнаходження транспортних засобів; забезпечення безпеки туристів на маршруті за допомогою GPS-технологій, що може стати конкурентною перевагою підприємств, діяльність яких спрямована на задоволення потреб споживачів з достатком, а також іноземних туристів, оскільки для них безпека є одним із важливих факторів вибору подорожі; позначення туристичних планів, маршрутів та міжнародних шляхів з використанням цифрових електронних карт та космічних знімків високої розрізненості.

Бази даних туристичних ГІС повинні містити інформацію про пам'ятки архітектури та містобудування, археологічні та історичні пам'ятки, мистецькі об'єкти, об'єкти природно-заповідного фонду тощо. Об'єктами туристичної інфраструктури можуть бути готелі, заклади харчування, транспортні об'єкти (вокзали, автостанції, автостоянки, каси попереднього продажу квитків), адміністративні установи, об'єкти інформаційного туристичного сервісу, медичні заклади, відділення банків тощо. Разом із загальними картами до складу

геоінформаційної системи туристичної галузі повинні входити бази даних спеціалізованих цифрових карт, що характеризують рекреаційні об'єкти.

Набір і зміст тематичних карт повинен оновлюватися і розширюватися, картографічна база даних має містити різноманітну атрибутивну інформацію - тематичні та топографічні карти різного масштабу, аеро - і космознімки, особливо із середнім та великим розрізненням. Важливо зазначити, що картографічна інформація повинна вводитися як у векторному, так і у растровому форматах та регулярно оновлюватись.

Основними напрямками діяльності фахівців мають бути розроблення геоінформаційних систем інфраструктури туристично-готельно-курортних комплексів та інформаційно-туристичних матеріалів; створення інформаційно-аналітичних баз даних туризму для стратегічного управління розвитком як підприємств, так і всієї туристично-рекреаційної сфери; планування розвитку туристично-готельно-курортних комплексів з максимальним використанням рекреаційного потенціалу території та збереженням біологічного і ландшафтного різноманіття; проектування рекреаційно-туристичної діяльності, об'єктів туризму, готелів, санаторно-курортних споруд, гірськолижних баз, підйомників, стадіонів, туристичних маршрутів тощо; оцінювання впливів на навколишнє середовище туристично-готельно-курортних об'єктів згідно із державними будівельними нормами як складової частини проектної документації; екологічна експертиза техніко-економічних обґрунтувань інвестицій, техніко-економічних розрахунків, робочих проектів будівництва та реконструкції об'єктів туристичної індустрії; забезпечення систем екологічної безпеки та рятувально-пошукової служби туризму, безпеки туристів на маршруті за допомогою GPS-технологій, впровадження сучасних транспортних інформаційних та навігаційних систем, зокрема супутникових засобів ідентифікації місцезнаходження транспортних засобів; розроблення туристичних карт, путівників, буклетів, рекламних матеріалів, складання туристичних маршрутів з використанням цифрових електронних карт.

Основні етапи проведення досліджень: 1) збирання матеріалів для створення маршруту; 2) нанесення основних об'єктів на маршрут; 3) накладення топографічної карти на знімок та уточнення туристичного маршруту за космічним знімком; 4) нанесення основних туристичних об'єктів маршруту на знімок та їх опис; 5) створення зображень основних об'єктів, визначення характеристик та параметрів, пов'язаних з особливостями місцевості.

Для опрацювання вихідної інформації на сучасному етапі використовують геоінформаційну систему Google Earth 7.0.3. Ця система слугує для розроблення маршруту: створення позначок – туристичних об'єктів, їх опису та зображення. Концептуальна модель створення маршруту на знімок, накладання на нього топокарти та туристичного маршруту, розрахунку загальної довжини маршруту.

Необхідним чинником для втілення таких проектів повинна бути інформатизація ринку туристичних послуг на основі новітніх телекомунікаційних і географічних інформаційних систем, які використовуються в провідних країнах світу. Для створення туристичних ГІС потрібно об'єднати зусилля всіх зацікавлених сторін для розроблення відповідної бази даних, постійної підтримки її актуальності і відповідності реаліям. Залучення фахівців такої спеціалізації та подібних інновацій на підприємствах туристичної галузі в Україні прискорить розвиток туризму, покращить інвестиційний клімат, сприятиме розвитку не лише туристично-рекреаційної сфери, а й економіки загалом.

Регіони України неоднаково забезпечені природним туристично-рекреаційним потенціалом. Однак з метою розвитку туристичної діяльності, залучення туристів у регіони необхідно максимально використовувати наявні там природно-рекреаційні ресурси. Для цього слід визначити найпривабливіші для туристів природні об'єкти, природно-рекреаційні райони і розвивати відповідну інфраструктуру. На жаль, соціально-побутовий комплекс у рекреаційних регіонах не відповідає сучасним вимогам, що є перешкодою як для розвитку національного туризму так і для залучення до України туристів з інших держав.

Залишається поки що не вирішеною і проблема ступеня впровадження інженерно-технічних засобів у природні комплекси. З одного боку, внаслідок такого впровадження змінюється «природність» ландшафтів, а з іншого - підвищується їх стійкість до навантаження порівняно із необлаштованою територією. Вважається, що у загальному територіальному балансі рекреаційного району зони із природними та малозміненими ландшафтами повинні становити значну величину, тому що за даними багатьох соціологічних опитувань саме незайманість природи притягує основну масу рекреантів.

Висновки. Аналізуючи сучасний стан та враховуючи просторовий аспект туризму, дуже перспективним є застосування сучасних геоінформаційних систем та технологій. У туристичній галузі геоінформаційні системи використовуються здебільшого для підготовки туристичних карт із нанесеними маршрутами та об'єктами інфраструктури, буклетів та іншої друкованої продукції. Водночас, для територій, що володіють унікальним природно-рекреаційним потенціалом або мають важливе історико-культурне значення, важливим є розроблення геоінформаційних систем з метою створення інтерактивних картографічних інтернет-ресурсів у туристичній галузі. Для ефективнішого управління рекреаційною і туристичною діяльністю потрібно розробляти орієнтовані на рекреацію ГІС, в яких необхідне поєднання базової інформації, що швидко змінюється та оновлюється, для ухвалення миттєвих і довготривалих рішень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Грабар М. В. Сфера туризму та рекреації регіону: основні аспекти оцінки розвитку / М. В. Грабар // Сталій розвиток економіки. – 2013. – №2. – 19 с.
2. Дацків Р. Транскордонні економічні зв'язки Карпатського євро регіону та їх ефективність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tpp.lviv.net/zek/Student/datskiv.htm>.
3. Ільїна М. В. Інтегральне оцінювання туристично-рекреаційної сфери територій різних типів / М. В. Ільїна // Економіка. Управління. Інновації. – 2013. – № 2(10).
4. Качанов В. С. Туристские маршруты: справочник / В. С. Качанов. – М: Профиздат, 1990. – 256с. – С. 6-11.
5. Кобзова С. М. Алгоритм проектування туристичних маршрутів / С. М. Кобзова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuu.gov.ua.
6. Любіцева О.О. Методика розробки турів: навч. посіб. / О.О.Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2003. – 104с.
7. Михайліченко Г.І. Практика організації туристичних подорожей: навч. посіб. / Г.І.Михайліченко. – К.: Київ. Нац. Торг.- екон. Ун-т. – 2003. – 156 с.
8. Мельниченко С. В. Інформаційні технології в туризмі : теорія, методологія, практика : монографія / С. В. Мельниченко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 493 с.

АННОТАЦІЯ

ПУТИ МОДЕРНИЗАЦИИ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКИХ МАРШРУТОВ С ПОМОЩЬЮ НОВЕЙШИХ ТЕХНОЛОГИЙ

***Актуальность.** На современном этапе актуальным вопросом является исследование туристического маршрута как спланированного туристами или субъектом туристической деятельности пути туристического похода, что характеризуется определенным порядком перемещения туристов через определенные географические пункты. Прокладывание туристических маршрутов необходимо осуществлять территориями, что имеют привлекательные с точки природной, исторической, культурной, этнографической и архитектурной ценности туристические объекты использованием комплекса требований. Также актуальным заданием есть создание и ведение кадастру туристическо-рекреационных ресурсов, создание геоинформационных систем туристического предназначения – ГИС туристической инфраструктуры на разных уровнях (национальном, региональном, местном), ГИС для туристических центров, курортов, отдельных туристических объектов или маршрутов, туристической инфраструктуры автомагистралей, больших городов и т.д. Мониторинг рекреационно-туристических территорий, особенно возле курортов государственного и местного значения, контроль за использованием природных лечебных ресурсов и строительством в середине курортных зон средствами ГИС и дистанционного зондирования сегодня есть тоже нерешенным и очень актуальным заданием.*

***Цель.** Целью статьи является исследовать основные составляющие при организации туристических маршрутов и пути их модернизации и усовершенствования с помощью новейших современных ГИС технологий.*

***Методология.** Теоретико-методологической основой исследования выступают положения учений про разработку и усовершенствование туристических маршрутов; научные труды ученых в данной сфере исследования. В процессе исследования использовано общенаучные методы познания: метод теоретического обобщения, анализа и синтеза, статистический. На основе поисково-исследовательских и картографических методов акцентируется внимание на новейших разработках при разработке и прокладывании туристических маршрутов.*

***Результаты.** В ходе исследования внимание уделялось оценке классификации туристических маршрутов; проанализировано обобщающую методику логистической разработки тура; использование геоинформационных систем и технологий в туристической сфере при прокладывании туристических маршрутов; основные средства усовершенствования системы разработки и модернизации туристических маршрутов.*

***Научная новизна.** Состоит в том, что на основе обобщения прикладного материала даются рекомендации об использовании новейших технологий в туристической сфере при разработке и прокладывании туристических маршрутов.*

***Практическая значимость** состоит в том, что исследованы разные виды туристических маршрутов, условия их разработки, прокладывания и усовершенствования с помощью новейших ГИС технологий.*

***Ключевые слова:** туристический маршрут; виды маршрутов; классификация туристических маршрутов; методика разработки туристического маршрута; прокладывание туристических маршрутов;*

геоинформационные технологии; картографирование туристических маршрутов; тематические карты маршрутов.

SUMMARY

THE WAYS OF MODERNIZATION AND PERFECTION OF TOURIST ROUTES WITH THE HELP OF THE NEWEST TECHNOLOGIES

Topicality. For today a pressing question is the research of tourist route as a preliminary planned by tourists or a subject of tourist activity, the way of tourist trip which is characterized by a set procedure of tourists movement through geographical points. The tourist routing must be carried out due to territories which contain attractive from the viewpoint of natural, historical, cultural, ethnographic and architectural value tourist objects taking into account the complex of requirements. Also an actual task is the creation and keeping of tourist and recreational resources cadastre, creation of the geographic information systems of the tourist setting - GIS of tourist infrastructure on different levels (national, regional, local), GIS for tourist centers, resorts, separate tourist objects and routes, tourist motoway infrastructure, large cities and etc. The monitoring of recreational and tourist territories, especially round the resorts of state and local value, control after the use of treating natural resources and building in resort areas by the facilities of GIS and remote sensing today is also an unsolved and an extraordinarily task.

Purpose. The purpose of the article is to probe basic constituents during organization of tourist routes and ways of their modernization and perfection by the newest modern GIS technologies.

Methodology. Theoretical and methodological researches have been based on the study of the development and perfection of tourist routes, scientific works of scientists in this sphere of research. In the process of research the scientific methods of cognition are used: the method of theoretical generalization, analysis and synthesis, statistical. On the basis of searching and cartographic methods attention has been captured to the newest developments at tourist creation and routing.

Results. During the research attention has been paid to the estimation of tourist routes classification; the generalized method of logistic tour development has been analyzed; application of the geographic information systems and technologies in tourist routing; basic means of perfection of the system of development and modernization of tourist routes.

Scientific novelty. Consists in that on the basis of generalization of the applied material suggestions are given in relation to application of the newest technologies in a tourist sphere at development and tourist routing.

Practical value consists in that different types of tourist routes, condition of their development, routing and perfection by the newest GIS technologies have been investigated.

Key words: tourist route; types of routes; classification of tourist routes; method of development of tourist route; tourist routing; geographic informational technologies; mapping of tourist routes; thematic maps of routes.

УДК 378.14.015.62

**ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ
ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ**

МІШАК В.М.

Мукачівський державний університет

У статті аналізуються психологічні передумови та теоретико-методологічні основи формування соціокультурної компетенції у майбутніх вчителів як суб'єктів вивчення не лише системи другої іноземної мови, але і культури, менталітету носіїв мови, яку вони вивчають, що вимагає певного рівня сформованості психічних властивостей особистості. Що ж до психологічних чинників формування німецькомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів, то їх доцільно охарактеризувати як єдність когнітивного і особистісного складників. Звернено увагу на психологічні бар'єри та шляхи їх подолання при вивченні іноземних мов. Розглядаємо ініомовну соціокультурну компетенцію як основу для розвитку професійної компетентності майбутнього спеціаліста.

Ключові слова: соціокультурна компетенція, навчання іноземної мови, друга іноземна мова, міжкультурна комунікація, мовний бар'єр.